

Požadavky ČNB na profesi interního auditu

7. Setkání interních auditorů z finanční oblasti

9. února 2015

David Rozumek
Ředitel sekce
dohledu nad finančním trhem

Regulatorní prostředí

- CRD IV/CRR
 - zapracování tzv. Basel III pro EU
 - platí ve finančním sektoru od 1.1.2014
 - role a poslání interního auditu (IA) se významně nemění
 - nicméně ovlivňuje
 - rozsah regulatorních požadavků a
 - hloubku dodávaného ujištění o funkčnosti procesů
- navazující závazné technické standardy

Cíle a nástroje CRDIV/CRR

- **Cíle**
 - Zlepšení vnímání a řízení rizik ve finančních institucích (FI)
 - Dosažení větší stability finančního sektoru a odolnosti vůči vlivům finanční krize
 - Zlepšení transparentnosti podnikání a informování navenek
- **Nástroje**
 - Kapitál – zvýšení a upřesnění struktury KP, zavedení „polštářů“
 - Aktiva/Pasiva – ukazatel pákového poměru
 - Likvidita – zavedení ukazatelů krátkodobé i dlouhodobé likvidity
 - Zdroje – financování dlouhodobých aktiv ze stabilních zdrojů

Hlavní úskalí uvádění procesů do souladu s regulací

- Řešení oblastí, které dosud nebyly v souladu s regulací
- Postupné nahrazování dočasných řešení cílovými a jejich ukotvení v procesech řízení FI
- Správná interpretace regulatorních požadavků a jejich vazeb na interní procesy instituce
- Není prostor pro existenci nesouladu s regulací
- Zahrnutí ověření regulatorních požadavků do auditních plánů na pravidelné provádění takových auditů v oblasti řízení rizik, kapitálových požadavků, likvidity a stresového testování

Činnosti IA finanční instituce v ověřování souladu s regulací (1)

- Rozsah
 - povinnost ověřovat celkový soulad s regulací
=> nejen v oblastech, kde je role IA explicitně zmíněna
- Informační povinnost
 - ve vztahu k vedení finanční instituce
 - neprodleně
 - o jakékoli skutečnosti, která má významný dopad na stabilitu finanční instituce

Činnosti IA finanční instituce v ověřování souladu s regulací (2)

- Výslovné požadavky na pravidelné ověřování v oblastech:
 - 1) Systém řízení rizik při IRB-A přístupu
 - zejména pro úvěrové riziko, riziko protistrany a tržní riziko
 - povinnost pravidelně alespoň jednou ročně ověřit funkčnost a procesy nastavení interních ratingových systémů a jejich soulad se CRDIV
 - zejména články 107, 179, 184 CRDIV
 - explicitně role IA v této oblasti zmíněna v CRDIV
 - Čl. 191 – roční ověření funkčnosti ratingových systémů
 - Čl. 288 – ověření kontrolního systému pro řízení rizika protistrany
 - Čl. 368 – ověření modelů a procesů v oblasti tržního rizika

Činnosti IA finanční instituce v ověřování souladu s regulací (3)

- 2) Obezřetnost oceňování pozic v oblasti finančních instrumentů
 - povinnost pravidelně ověřovat
 - existenci a rozvoj metodiky pro procesy oceňování a
 - její uplatňování
 - Čl. 105 CRR a navazující Technický standard
- 3) Definice zařazování instrumentů do obchodního portfolia
 - povinnost pravidelně alespoň jednou ročně ověřit
 - uplatňované postupy,
 - metodiku v oblasti a
 - správnost zařazování instrumentů
 - Čl. 104 CRR

Důsledky regulatorních požadavků pro práci IA ve FI

- Významná role IA
 - v podpoře rozvoje procesů na podporu kontrolního prostředí napříč institucí
- Alokace dostatečné kapacity
 - na audity obsahující ověřování souladu s regulací
- Vysoké nároky na odbornost auditorů
 - při ověřování sofistikovaných modelů a metod pro řízení rizik
 - zejména v oblasti ratingových modelů a modelů pro řízení kapitálu
- Poskytnutí odpovídajících rozvojových školení
 - v oblasti pravidel CRDIV/CRR a technických standardů

Geneze a stav IA v úvěrových institucích

- Průběžné zvyšování auditní složky práce
 - tj. poskytování hodnotících názorů, doporučení
- Vývoj podílu ujišťovací a konzultační činnosti
 - závislost na povaze organizace, na okolním vývoji
- Zlepšování odbornosti provedených auditů
 - útvary IA tvoří stále více specializovaní pracovníci
 - více využíván outsourcing
- Zvyšování nároků kladených na IA
 - složitější produkty
 - rozsáhlejší, ale zároveň volnější principle-based regulace
 - ověřování pokročilejších přístupů řízení rizik a ICAAP

Odlišnosti mezi bankami a družstevními záložnami

- Organizace
 - nejčastější schéma vzhledem k velikosti a povaze činnosti DZ
 - pouze jeden pracovník zajišťující IA
 - rovněž případy úplného outsourcingu IA
 - nižší podpora IA*
 - formálnější pojetí IA*
- Výkon IA
 - podíl kontrolní komise na výkonné, kontrolní a auditní činnosti*
 - umožněno ZoSÚD
 - nicméně postupný posun KK směrem k roli "standardního" dozorčího orgánu

* existují výjimky

Cesty vedoucí k identifikaci nedostatků

- V rámci kontrol na místě ČNB hodnotí IA
 - na základě přímo zaměřených kontrol a/nebo
 - na základě poznatků získaných z posouzení fungování klíčových procesů a rizik instituce
 - dle zaměření kontroly
- V rámci kontrol na místě ČNB standardně vyžaduje
 - zprávy IA týkající se kontrolou prověřovaných oblastí
- Nálezy a hodnocení rizik ze strany IA vs. zjištění ČNB

Důsledky nedostatků v IA

- Obdobné závěry jako zjištění ČNB
- Dílčí nedostatky
 - konzultace s IA
- Závažné rozdíly (nebo audit (dosud) nebyl proveden)
 - detailnější zaměření na IA, zejm. na oblasti:
 - další auditní dokumentace
 - plánovací proces
 - postavení IA v organizaci
 - kapacita a kvalifikace IA

Nedostatky v IA (1)

- Organizační
 - nejasný účel IA v organizaci
 - nezajištění adekvátních pravomocí a nezávislosti IA
 - vč. odměňování IA
 - kapacitní poddimenzovanost
 - absolutní či relativní = ambiciózní plán
 - nezajištění vhodné kontroly, která by nedostatky v IA odhalila
- Odborné
 - projevy
 - v nastavení rámce
 - ve vlastních auditních akcích
 - nezajištění odbornosti poskytovatele outsourcingu
 - nedostatečný a/nebo nesprávný (nereprezentativní) vzorek

Nedostatky v IA (2)

- Nedostatky v hodnocení rizik a sestavování plánu činnosti vnitřního auditu
- Nedostatky při výkonu:
 - neprovedení auditů některých oblastí (vč. nejrizikovějších)
 - nedostatečná komplexnost některých auditů
 - nerekonstruovatelnost provedených prací
 - formálnost některých auditů
 - typicky audity SVSK
 - zaměření a hodnocení úpravy SVSK v interních předpisech a rozsahu jeho zveřejňování, nikoliv z hlediska jeho věcného obsahu

Nedostatky v IA (3)

- **Nedostatky zpráv**
 - formálnost a neúplnost povinných zpráv
 - nesprávné či nejednoznačné zhodnocení auditované oblasti a rizik

⇒ nedostatečné či pozdní informace poskytované orgánům banky
- **Nedostatečné ověřování plnění doporučení**
 - nejasné či nezávazné termíny

Děkuji za pozornost

www.cnb.cz

David Rozumek

ředitel sekce

dohledu nad finančním trhem

david.rozumek@cnb.cz